

ZO VRIJ ALS EEN VOGEL

SANDY STARK-MCGINNIS

Zo vrij als een

VOGEL

Vertaald door Lydia Meeder

Lemniscat Rotterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Nederlandse vertaling: Lydia Meeder 2020

Omslag: Leo Nickolls

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2020

ISBN 978 90 477 1192 6

NUR 283

Copyright © Sandy Stark-McGinnis, 2020

Oorspronkelijke titel: *Extraordinary Birds*

Oorspronkelijke uitgever: Bloomsbury Publishing Inc.

Published by arrangement with Bloomsbury Publishing Inc. All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuvontreinigend transport is vermeden.

Kijk voor spelletjes, lessuggesties en meer op:

www.lemniscaat.nl

1

Bij de derde rij takken begint mijn hart sneller te kloppen. Vogels hebben een snelle hartslag nodig om zuurstof door hun lichaam te pompen. En van die zuurstof hebben ze een heleboel nodig om te kunnen vliegen.

Er komt altijd een moment waarop ik omlaag kijk. Bang word ik niet, maar bij het zien van het groene gras of de grijze straatstenen denk ik wel aan de zwaartekracht.

Karen staat tegen me te praten. Het kost haar een hoop energie om haar 'bezorgde' stem op te zetten. Ik leun tegen het dikste deel van een tak en haal mijn biografie tevoorschijn. In de paarse leren kaft is een veer gedrukt. Ik neem *Vogelmeisje: een uitzonderlijk verhaal* overal mee naartoe. Niemand heeft het ooit gelezen. Het is mijn verhaal, en ik ben de enige die het kent.

Het mooiste aan *Vogelmeisje* is dat ik zomaar een bladzijde kan opslaan om weer te beseffen wat ik ben, waar ik vandaan kom. Zoals op pagina drie:

Vroeg in de ochtend had haar moeder een vogelveer op de keukenvloer gevonden. Die veer was een teken. Nog geen uur daarna bracht haar moeder haar ter wereld. De walnoten in de boomgaard achter het huis hingen vol ijspegels, op de dag dat haar moeder haar een naam gaf.

‘December, kom eruit!’ roept Karen. ‘Je bent toch geen vogel!’ zegt ze, alsof ze mijn geheim kent. ‘Je bent een meisje, een mens. Je hoort veilig op de grond. Als je vleugels had, zou ik denken dat je een boze geest was die de duivel had geschapen. Kom uit die boom.’

Karen praat constant over God en Jezus. Ze heeft me zelf verteld dat God alles heeft geschapen en dat hij geen fouten maakt. Dus waarom denkt ze dat ik, als ik vleugels had, een boze geest zou zijn en geen wonderlijk schepsel?

‘Als je niet meteen naar beneden komt, moet ik je terugsturen. Is dat soms wat je wilt?’

Ja, dat is wat ik wil. Ik kan niet bij iemand wonen die gelooft dat ik een duivelskind zou zijn als ik vleugels had. Als Karen mijn geheim ontdekt, zal ze denken dat ze de wereld moet beschermen tegen een schepsel zoals ik, en me opsluiten in een kamer zonder ramen en met een deur waarvan alleen zij de sleutel heeft.

Ik sluit *Vogelmeisje*, wikkel het in een sweatshirt dat ik nooit draag en prop het onder in mijn rugzak.

Ik klim verder. Klimmen kan ik als de beste. Als ik zou willen, zou ik later mijn brood kunnen verdienen met het beklimmen van kliffen en bergen, of de hoogste boom ter wereld. Dat is een sequoia ergens in Californië. Hij heet Hyperion en hij is 115 meter hoog.

Maar de Hyperion is niet mijn vluchtboom. De boom waaruit ik zal opstijgen is uniek, maar van een soort die veel meer voorkomt. Het wemelt hier van de Amerikaanse eiken, het is alleen lastig om de juiste te vinden. Het moet een oudere zijn, met knoestige takken die omhoog en opzij

kronkelen, met volop ideale plekjes om een nest te bouwen. De boom, mijn vluchtboom, zal ergens in zijn eentje in een weiland staan, alsof hij al zijn hele leven op me wacht.

Het lukt me steeds beter om mijn angst te negeren, de snelle hartslag, de klamme handpalmen, het zware ademen. Ik moet ook wel. Mijn lichaam is berekend op klimmen, maar ik ben geboren om te vliegen. Ik hoef niet veel gewicht te dragen, en mijn botten zijn licht maar sterk en flexibel.

‘Straks val je er nog uit!’ roept Karen. Ze heeft een oranje shirt aan. Ik hou niet van oranje. In de kleurencirkel ligt het precies tegenover blauw, mijn favoriete kleur.

Natuurlijk val ik er straks uit. Zo leren jonge vogels vliegen. Bij de eerste pogingen storten ze vaak loodrecht naar beneden, tot ze ontdekken dat ze de klap kunnen verzachten door hun vleugels te spreiden.

Karen slaat haar armen en benen om de boomstam, maar zij heeft de bouw van een ijsbeer dus ze komt niet ver. Ook al zijn ijsberen geen vogels, het zijn toch wonderlijke schepsels. Ze worden doof en blind geboren en groeien uit tot een van de grootste landdieren op aarde. Dus er is helemaal niks mis mee om gebouwd te zijn als een ijsbeer, en dat zou ik ook tegen Karen zeggen als ze eens ophield met schreeuwen.

‘Je komt nu naar beneden, anders zwaait er wat!’ Als klan-ken een kleur hadden, zou Karens stem oranje zijn.

Ik had al vlug door dat ze een v tussen haar wenkbrauwen krijgt als ze kwaad is. Hij lijkt op een halve vogelklauw. Zelfs van hierboven in de boom zie ik de v. Karen is heel erg kwaad.

Jammer dan. Ze moet me gewoon geen eten opdringen dat tegen mijn natuur indruist. Ik leef op zaden, liefst zonnebloem- of anders pompoenpitten, en een klein beetje vlees. Toen ik vanochtend bij het ontbijt een kommetje vulde met zonnebloempitten in plaats van muesli, merkte Karen op dat ik veel te mager was, en dat ik, als ik alleen maar zaden at, op een dag zou ‘wegzweven’.

Daar had ik helemaal niks op tegen, maar Karen vulde een schoon kommetje met muesli en melk, ging over me heen gebogen staan en zei: ‘Jij blijft net zolang aan tafel zitten tot je wat stevigs binnen hebt.’

Ik wil niet van al te grote hoogte springen. Zover ben ik nog niet. Maar ik moet mijn grenzen blijven verleggen. Iedereen is bang dat ik gewond zal raken, een arm of been zal breken. Daar hoeven ze zich geen zorgen over te maken. Ik kan prima inschatten wat ik wel en niet moet doen, al zullen de meeste pleegouders bij wie ik heb gewoond daar hun eigen mening over hebben.

Neem Susan en James. Telkens als ze de bijengeharkte boombladeren in een vuilniszak hadden geschept, verspreidde ik ze weer door de tuin. De deken van rode en gele blaadjes zag er beter uit dan het grauwe, dode gras.

Of neem Wes en Linda, bij wie ik het liefst een gat in de muur van mijn kamer had getrap. Er was die dag iets gebeurd op school. Met voetballen tijdens de gymles had een jongen een meisje laten struikelen. Expres, puur uit gemeenheid. Dus toen liet ik hém struikelen. De leraar zag het, en ik was degene die naar de directeur werd gestuurd. Van Wes en Linda kreeg ik ook nog straf.

Terwijl Karen blijft roepen dat ik naar beneden moet komen, blader ik naar pagina elf van *Vogelmeisje*.

De vleugels van December zullen blauw zijn. Ze zal wegvliegen om de plek te zoeken waar ze thuishoort. Een plek met wisselende seizoenen, waar het 's winters sneeuwt, waar de bonte lentebloemen oplichten in het donker en waar de vogelbadjes altijd vol regenwater staan.

'Ja, hallo.' Karen heeft haar telefoon tevoorschijn gehaald. 'Ja, het is een noodgeval.'

Er zijn allerlei methodes om op te stijgen. Sommige vogels rennen tegen de wind in en vangen de luchtstroom onder hun vleugels, andere laten zich vanaf een hoogte vallen.

De laatste tijd laat ik me vallen. Het is gevaarlijk, maar die andere methode werkt niet.

'Blijf daar tot er hulp is!' Karen schermt haar ogen af tegen de zon en tuurt door de takken. Ze neemt me uitgebreid op. Boze geest of geen boze geest, diep in haar ziel weet ze dat ik een wonderlijk schepsel ben.

Ik denk aan Amelia Earhart. Vorig jaar heb ik een opstel over haar geschreven, en drie uitspraken zullen altijd blijven hangen:

Belemmer nooit iemand die iets doet wat jij voor onmogelijk hield.

Je hebt pas een boom gezien wanneer je vanuit de lucht zijn schaduw hebt bekeken.

En: Laten dromen zich aan banden leggen?

Er naderen sirenes. Er komt een brandweerwagen de hoek van Karens straat om. Ik ben het noodgeval.

‘Lieve Amelia Earhart,’ fluister ik, ‘geef me alsjeblieft de aerodynamica van veren en dunne botten.’

Wanneer het zover is, zal het litteken op mijn rug tintelen en zullen mijn vleugels eindelijk door mijn huid heen barsten. Ik hoef me alleen maar af te zetten.

Ik ben geboren om te vliegen. Springen is nog maar het begin.

2

Ik weet al waarmee dokter S. als eerste zal komen. Ze stelt het liefst waarom-vragen.

‘Waarom gooide je die bladeren steeds terug in de tuin?’

‘Waarom heb je niet tegen de leraar gezegd dat die jongen dat meisje liet struikelen?’

Deze keer is het: ‘Waarom ben je uit die boom gesprongen?’

Volgens mij weet ze de antwoorden allang, maar wil ze ze gewoon van mijzelf horen. Mensen laten praten, daar draait haar werk om.

‘Ik ben er niet uit gesprongen. Mijn voet gleed weg en toen viel ik.’

‘Karen zei dat je je bewust afzette.’

‘Nou, misschien zag het er voor haar zo uit, maar het is niet waar. Ik stond daar gewoon. Karen maakt van elke mug een olifant. Dokter S., ik wil niet uit bomen springen, ik wil erin klimmen.’ Wat maar de halve waarheid is. ‘Zoals andere kinderen met lego spelen, of met poppen. Ik hou van klimmen. Dat is toch niet zo raar voor een kind, of wel?’

‘Waarom wil je uit bomen springen?’ Ze stelt dezelfde vraag op een andere manier. Vandaag is dokter S. in het paars. Er zit dan wel blauw in paars, ik laat me niet verleiden om haar de hele waarheid te vertellen.

Misschien kan ik toch iets prijsgeven, zodat ze erover ophoudt. Het verhaal over mijn vleugels moet geheim blijven.

Ik ben pas elf, maar ik heb al een hoop mensenkennis. Genoeg om te weten dat ik niemand mijn geheim kan toevertrouwen. Als ze van mijn vleugels wisten, zouden ze denken dat ik gek was.

Ik heb ook genoeg mensenkennis om te weten dat ik niet te veel tegen dokter S. moet zeggen. Dan laat ik misschien meer los dan ik wil, of flap ik er iets uit wat ze tegen me kan gebruiken. Maar helemaal niks zeggen is nog riskanter, want dan lijkt het alsof ik iets probeer te verbergen. Met dokter S. praten heeft veel weg van het balanceren op een boomtak.

Gelukkig ben ik een geboren evenwichtskunstenaar.

‘Ik heb gelezen dat Amelia Earhart als kind vaak in bomen klom,’ zeg ik.

‘O ja?’

‘Dat vond ik zo leuk aan haar, dus ik heb het onthouden.’

‘Ik heb gelezen dat ze ooit een achtbaan heeft gebouwd.’ Dokter S. heeft een heleboel diploma’s aan de muur hangen om te laten zien hoe slim ze is, maar dit over Amelia Earhart weet ze alleen omdat ze onderwerpen moet verzinnen die mij aanspreken. Ik luister ook echt beter als ze het over dingen heeft die ik leuk vind. ‘Er stond ergens dat ze het gevoel had dat ze vloog wanneer ze daarin zat. Heb jij het gevoel dat je vliegt als je uit een boom springt?’

‘Nee, want ik vlieg niet. Ik val, net zoals iedereen zou gebeuren.’

‘Zou je graag willen vliegen?’

‘In een vliegtuig? Misschien wel een keertje.’

‘Waar zou je dan heen gaan?’

Ik zou ergens heen gaan waar ze me moeilijk konden vinden. ‘Antarctica.’

‘Waarom Antarctica?’ We zijn weer terug bij de waaromvragen.

‘Het is het koudste continent op aarde. Er zijn nauwelijks mensen geweest. Ik zou wel eens zo’n plek willen zien waar maar heel weinig dieren en planten zich thuis voelen.’

‘Interessant,’ zegt dokter S. ‘Zelf zou ik niet zo gauw naar Antarctica willen. Ik hou te veel van de warmte, en daar schijnt de helft van het jaar geen zon.’

‘Dan moet u in het halve jaar gaan dat de zon wel schijnt.’

Dokter S. knikt. ‘Daar zit wat in. Maar nog even terug naar dat uit bomen springen.’

‘Ik ben niet gesprongen. Ik ben uitgegleden.’ Ik blijf bij mijn versie.

‘Oké, laten we eens stellen dat je vrienden bent met iemand die graag uit bomen springt. Als hij, of zij, dat maar vaak genoeg doet, denk je dan dat er een kans is dat die vriend of vriendin gewond raakt?’

Dit is een strikvraag, want het antwoord is natuurlijk ‘ja’. Dokter S. wil gewoon uitvissen of ik wel realiteitsbesef heb. ‘Ja, een grote kans zelfs.’

Dokter S. blijft stil. Ze buigt voorover en plant haar ellebogen op haar knieën. Zo is ze net een vogel die zijn prooi inspecteert. Ze denkt diep na over hoe ze nog meer aan me kan ontfutselen voordat de sessie erop zit. Ik gok dat ze nu over vrienden begint. Het hebben van vrienden, of in mijn geval het niet hebben van vrienden, houdt haar nogal bezig.

‘Als je het voor het kiezen had, wat zou jouw ideale vriend dan voor iemand zijn?’

Goed gegokt dus. ‘Tja, ik denk dat hij een beetje op mij zou lijken,’ zeg ik. ‘Echt, dokter S., u hoeft zich geen zorgen te maken. De belangrijkste reden waarom ik geen vrienden heb is dat ik nooit ergens lang woon.’

En bovendien, als ik toch op een dag wegvlieg, wat heeft vrienden hebben dan voor zin?

Dokter S. zet haar vingertoppen tegen elkaar, een teken dat ze eeuwig zal wachten tot ik antwoord geef op de vraag die nu komt, wat die ook mag zijn. ‘Oké, laten we het over je woonsituatie hebben. Hoe zou je je ideale thuis beschrijven? Wat voor gevoelens krijg je erbij?’

Het zou er zacht en warm zijn. Gebouwd van plantenvezels, mossen en spinnenwebben, net als een kolibriënest. ’s Avonds zou iemand me instoppen onder een laag veren, en als ik ’s ochtends wakker werd, zou diegene er nog steeds zijn.

‘Diegene’ is alleen niet mijn moeder. Vroeger woonde ik bij haar, en er was een tijd dat ze voor me zorgde. Ze heette Samantha Lee Morgan. De enige foto die ik van haar heb is haar kleuterschoolportret. Ze is net een jongen. Haar haar is met veel te veel gel achterovergekamd en haar voortanden zijn eruit, maar ze lacht toch. Ze leunt voorover, haar gezicht een beetje opzij gedraaid, alsof ze wil weglopen.

Ze heeft een hemdje aan, en op haar schouder zit een tatoeage van een zwarte vogel. Ik fantaseer wel eens dat mijn lot al op haar huid stond geschreven toen zij nog maar vijf was, dat mijn moeder met die tatoeage was geboren. Of dat ze als baby in het ziekenhuis lag en er een vogel de kraamafdeling op kwam vliegen, zijn klauwen bedekt met

inkt. Maar het was een uitwisbare tatoeage, uit zo'n rode kauwgomballenautomaat die bij de ingang van de supermarkt staan. Waarschijnlijk had ze daar iets uit willen hebben, en had haar moeder haar vijftig cent beloofd als ze zich netjes gedroeg.

Ik lijk erg op mijn moeder.

'Mijn ideale pleegadres zou –' begin ik.

'Het hoeft geen pleegadres te zijn. Het gaat om je droomplek.' Dokter S. spreidt haar armen, zoals ze zou doen om de spanwijdte van een albatros aan te geven. 'Denk groot.'

Groot denken is me voorstellen dat ik ergens woon waar ik me thuis voel. 'Nou ja, mijn denk-groot-plek zou ergens zijn waar ik lang mocht blijven. Waar niet werd geschreeuwd. Waar ze aardig tegen me waren, waar ze niet moeilijk deden over wat ik het liefst eet. En waar ze me niet in de steek lieten.'

Dokter S. legt haar pen neer; de tijd zit erop. 'Dat lijkt me toch niet zoveel gevraagd?' zegt ze.

Tot nu toe is het dat blijktbaar wel. Toch zeg ik 'nee', want op zich heeft dokter S. gelijk, het lijkt niet zoveel gevraagd.

'Ik heb nog iets voor je.' Dokter S. geeft me een zakje zonnebloempitten. 'Alsjeblieft.'

Ik klem het zakje tegen mijn buik.

Dokter S. rondt de sessie af met dezelfde vraag als altijd. 'Zou je nog iets uit je boek willen delen?'

'Ja hoor.' Mijn rugzak staat op de grond. Ik rits hem open en steek mijn arm erin. Ik mag niet per ongeluk *Vogelmeisje* eruit halen. Het is dan wel in het sweatshirt gewikkeld, als dat eraf glijdt zou dokter S. het zien.

Uit *Vogelmeisje* zal ik nooit iets met haar delen. Met niemand. Ze zouden het tegen me kunnen gebruiken, als bewijs voor dat ik moet worden opgesloten. Dan zou ik nooit kunnen vliegen.

Wat ik wel met haar kan delen, is *De volledige vogelgids: deel 1*. Het was een cadeautje van mijn moeder. Op het titelblad staat: *Van harte gefeliciteerd, December! Liefs, mama*. En daaronder: *P.S. Zwevend zul je me vinden*.

Ik schuif de gids over het bureau, en dokter S. opent het op een willekeurige bladzijde. ‘Driehonderdvierenzestig,’ zegt ze.

Ik kan praktisch alle informatie zo opdreunen. Als ik deel twee had, zou ik dat ook uit mijn hoofd leren. ‘De valse reuzennachtzwaluw, ook bekend als de spookvogel. Het is een nachtdier. Voedt zich met insecten en diertjes als vleermuizen en kleinere vogels. Overdag zit de valse reuzennachtzwaluw roerloos in een boom en is hij niet te onderscheiden van een tak. Zijn veren hebben de kleur van schors, en door de spleetjes in zijn oogleden kan hij zelfs met gesloten ogen bewegingen waarnemen.’

‘Wat zijn er toch veel spectaculaire vogels.’ Dokter S. duwt haar stoel weg van het bureau.

En ik word de meest spectaculaire van allemaal.